

Naročnina mesečno  
25 Din, za izo-  
metvo 40 Din — no-  
deljske izdaje co-  
losetne 96 Din, za  
izmetstvo 120 Din  
Uredništvo je v  
Kopitarjevi ul. 6/III

# SCLOVENE

Cek račun: Ljub-  
ljana št. 10.650 in  
10.549 za inserate;  
Sarajevo št. 7563,  
Zagreb št. 39.011,  
Praga-Dunaj 24.797  
Uprava: Kopitar-  
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan (jutra), razen ponedeljka in dneva po prazniku

## Proračun pred skupščino

Proračuna pravosodnega in prosvetnega ministra sprejeta

### Pravosodno ministrstvo

Belgrad, 3. marca m. Današnje sejo narod-  
no skupštine je otvoril ob četrti na 11 predsed-  
nik Čirič.

Po prečitanih interpelacijah, ki bodo pred-  
ložene vsem pristojnim ministrom, so prešli  
tako na dnevni red — na pretres proračuna  
v podrobnostih. Na dnevnem redu je bila kot  
prva točka proračunski predlog za pravosodno  
ministrstvo. Predsednik Čirič je najprej podal  
besedo pravosodnemu ministru dr. Mi. Mišku-  
linu, ki je podal svoj ekspezo.

#### Poročilo ministra dr. Miškulina

Težko je to, kadar pride resorni minister v  
položaj, da mora braniti in zagovarjati proračun,  
ker je prevelik, pa se boji, da bi ga skupščina ne  
morala znižati. Toda moj položaj je prav narobe:  
zagovarjati imam proračun, ki je premajhen in v  
potu svojega obraza ga moram zagovarjati pred  
tem visokim domom.

Ce samo površno pogledamo politiko resora,  
ki mu imam čast biti na čelu, od osvoboditve pa  
do danes, je treba velike modrosti in globoke kri-  
tičnosti, da bi se ne videlo, da v tem resoru zares  
ni bilo ne načrtne in ne programske politike. Da-  
leč mi je misel, da bi zaradi tega kaj očital komur-  
koli izmed svojih prednikov. Še več, prepričan  
sem, da drugače niti biti moglo ni. Dosti je, če  
omenim, da smo v 16 letih obstoja te naše državne  
tvorbe imeli 19 pravosodnih ministrov. Kako naj  
potem v tem kratkem razdobju tudi človek velikih  
sposobnosti, velikih konceptov in široke kulture  
in globoke zamisli zasnuje širok program, ki terja  
več časa, da bo pustil za seboj globoke brazde  
resnega dela.

Toda nekaj je, kar se je dvakrat ali trikrat  
pokazalo kakor črna pega, črna točka, namreč,  
da so bili časi, ko so v pravosodju hoteli uvesti  
policijski sistem z despotičnimi metodami. Vem,  
bratje in tovariši narodni poslanci, da je politika  
odkar svet obetoli, in to nas uči tudi politična  
zgodovina, vplivala in vpliva na vse panoge člo-  
veškega življenja.

Tako je bilo najbrž od Babilona pa do danes  
in tako bo tudi v bodoče. Toda nekaj je, preko  
česar ta politika ne sme iti zlasti v sedetvu in  
pravosodju, in to je, da ne sme nikdar pogaziti  
načel, moralnega, etičnega in strokovnega značaja.  
Lahko ima vpliv, toda ta vpliv mora biti sekun-  
darnega značaja, nikakor pa ne primarnega, to  
poudarjam kot vrhovno načelo. Nikdar se ne sme  
grobo pregrešiti, ali da rabim našo pravno termi-  
nologijo, zlohotno pregrešiti zoper to načelo. To  
mi je lahko reči, ker sem prepričan, da to načelo  
vodi politiko kraljevske vlade. To mi je tem lažje  
in dražje, ker je to v soglasju s tistim programom,  
ki ga je kraljevska vlada sprejela in ker pomeni  
nov korak v tej politiki. In da bo to kraljevska  
vlada dokumentirala, naj bo dokaz — in jaz mi-  
elim, da tako tudi bo, — to, da mi to resnično  
sankcioniramo s tem, da sprejmemo zakon o ne-  
premešljivosti sodnikov in njihovi stalnosti. V po-  
miritev lahko rečem, da je ta osnovni zakon go-  
tov, da je celo že razdeljen ministrom v presoji  
in da je njihova sodba taka, da imam zanesljivo  
upanje, da bo takšen, kakršen je izdelan po oсно-  
vah naše temeljne ustave, tudi izdelan.

Gospodje narodni poslanci! Napačno bi bilo,  
če bi se omeil samo na negativne plati, ki sem  
jih pravkar pojasnil. Priznati je treba, da je pravo-  
sodno ministrstvo že doslej doseglo znatne po-  
zitivne uspehe. Spomnite se izjavljaj dr. Jankoviča  
v načelni razpravi, ki je pojasnil, kakšno pot so  
morali prehoditi posamezni narodi, da so dosegli  
harmonijo, da so ustvarili popolno edinstvo in po-  
polno življenje svojega državnega organizma. Ne  
pozabimo, da smo šele 18 let skupaj. Osnovna na-  
čela kolektivne psihologije nam potrjujejo, da smo  
komaj premagali porodne bolečine. Navzlic temu  
smo z unifikacijo zakonodavstva dosegli prav lepe  
pozitivne uspehe. Priznati moramo, da je notranje  
zakonodavstvo važna sestavina zvezanosti in skup-  
nosti državnega organizma.

Sedanja kraljevska vlada je posvetila temu  
spoznanju vso pozornost. Tega ni težko dokazati,  
ker izhaja iz zakonskih predlogov, ki jih je napo-  
vedala in ki se bodo razpravljali v določenem  
roku in sprejeli od tega visokega doma. To dok-  
azuje tudi okolnost, da imamo tudi druge že sestav-  
ljene osnutke, zrela, da se uveljavijo. Poudariti pa  
hočem tudi to, da posveča kraljevska vlada in  
tudi jaz kot pravosodni minister vso pozornost dr-  
žavlanskomu zakoniku. Ta zakon hočemo med  
prvimi uveljaviti. Ne smemo pa pozabiti, da je naša  
državna tvorba nastala iz šest različnih pravnih  
področij, iz dveh državnih individualitet in iz treh  
veroizpovedi. Zaradi tega je ta temeljni zakon,  
državlanski zakonik stvar, ki posega globoko v  
bistvo vsakega državljanca, ker mora urejati naj-  
bolj drobne in moralne interese vseh državljanov.  
Vseh teh šest pravnih področij, je treba urediti in  
zneničiti in nato kodificirati. To delo je razumljivo  
težko in naporno. Zato je treba časa, študija in  
potrpežljivosti. Zato smo že sestavili zakon iz-  
ročilni v proučevanje in v izjavo vsem našim usta-  
novam in korporacijam, ki so s tem zakonskim  
osnutkom prizadele in ki so poklicane, da izjavijo,  
v koliko ustreza potrebam našega življenja.

Kot pozitivno moramo nadalje poudariti okol-  
nost, da ne smemo podcenjevati uspehov, ki smo  
jih dosegli z organizacijo sodišč in sodne uprave.  
Ne smemo pozabiti, da smo ustanovili in organi-  
zirali sodišča na področju apelacije v Belgradu,  
Skoplju in Podgorici smo uvedli okrožna nameslo  
dosedanjih prvostopnih sodišč. Dalje smo ustano-  
vili šerjackska sodišča. V najnovejšem času smo  
celo organizirali 44 okrajnih sodišč, 20 okrožnih  
sodišč in 20 državnih tožilstev. Upoštevati moramo  
pri tem, to, da smo vse to izvedli z minimalnimi in  
neznačnimi stroški.

Vsa ta nova sodišča ne obremenjujejo ne le-  
tošnjega ne lanskega proračuna. Pri tem pa ho-  
čem še posebej poudariti, da obstoja tudi sedaj  
potreba glede ustanovitve novih sodišč. Žal pa  
nam finančne razmere ne dopuščajo, da bi to iz-  
vedli v obsegu, kakor zahteva potreba. V tem  
oziru je treba seve vpoštevati tudi zemljepisni  
položaj novih sodišč in pa prometne razmere, ne  
pa samo materialno delo dofitnih sodišč. Tako  
se je zgodilo, da imamo sodišča, ki so drugo od  
druga oddaljena osem do 10 km. Po drugi strani  
pa so sodišča, kjer je treba do 120 km čez po-  
polnoma neprehodne kraje do prvega sodišča. Iz  
tega sledi, da bomo morali misliti tudi na aronda-  
cijo sodišč. Pri ureditvi tega vprašanja bo pač  
treba vpoštevati predvsem lista sodišč, ki so  
nujno potrebna in ki jih ni mogoče odložiti. Dru-  
gim vam pa, gospodje, da tega vprašanja ne bo  
moči rešiti dobro parcialno in posamezno, marveč  
da ga bomo morali urediti splošno, po načrtu, na  
podlagi enotne osnove. Prepričan sem, da ga bo-  
mo v tem primeru odstavili z dnevnega reda.

Gospodje narodni poslanci. Pravijo, da je v  
naši državi preveč sodnikov. Mislim, da je ta  
trditve nekritična, in da je brez vsake podlage.  
V dokaz navajam samo to, da se je pravno ži-  
ljenje oziroma, da so se pravni posli po vojni  
podvojili, in deloma celo početrili, število sod-  
nikov pa je komaj naraslo za nekaj odstotkov. Če  
to vpoštevamo, spoznamo takoj, da je trditve o  
prevelikem številu sodnikov brez vsake osnove.  
Mislim, da lahko s tega mesta trdim, da je naša  
država, kraljevina Jugoslavija lahko ponosna na  
svoje pravosodje in na svoje sodnike. To moram  
poudariti z zadovoljstvom, proti vsem nevoljam in  
proti vsem dogodkom, ki jih je ustvarila naša po-  
litika in tudi proti temu, da so ovire materialne  
narave ustvarile tudi našemu pravosodju razne  
težkoče. Vsi, mi in vi na desnici, ki imate situacijo  
v svojim rokah, smo dolžni varovati svoje pravo-  
sodje pred vsakim napadom od zunaj. Varovali  
ga hočemo, kakor boste storili tudi vi na leviči,  
ker bi bilo gorje, če bi med nami podrli misel,  
da naše pravosodje ne zasluži zaupanja. Če oma-  
jamo svoje pravosodje, omajamo s tem tudi tem-  
elije, na katerih počiva naše državno telo.

Težkoče obstojajo, priznamo, kakor n. pr.,  
da sodno osobje ni razdeljeno po sodiščih enotno,  
marveč, da se sodišča ravnaajo po področju apela-  
cije. Zaradi tega tudi sam pravosodni minister v  
primeru uradne potrebe ne bi mogel iti mimo  
večjega števila sodišč na področju posamezne  
apelacije, kakor ga odreja proračun. To pomani-  
kljivost je treba odstraniti. Upam, da bomo to do-  
segli že s tem finančnim zakonom. Upam, da bo  
na podlagi tega po uradni potrebi mogoče uve-

### Prosvetna politika vlade

Nato je skupščina prešla na proračunski pred-  
log prosvetnega ministrstva. Govoril je najprej  
prosvetni minister Dobrovoje Stosović in podal k  
predloženemu predlogu za podrejeni mu resor na-  
slednje poročilo:

#### Poročilo prosvetnega ministra

V trenutku zedinjenja je bilo na današnjem  
področju naše kraljevine 5610 osnovnih šol s  
650.000 učencev in 11.000 učiteljev. V začetku  
tekočega šolskega leta 1935-36 smo imeli 8490  
osnovnih šol z 2.374.000 učencev in 26.700 učite-  
ljev, to se pravi, da je vsako šolsko leto povpreč-  
no prineslo po 170 novih šol, 43.000 učencev in  
924 novih učiteljev.

Po državnem, banovinskem in občinskem pr-  
računu za leto 1935-36 je v načrtu za osnovni  
pouk skupen znesek 621.346.000 Din (503.590.000  
+ 13.216.000 + 104.630.000 Din), kar pomeni za  
vsakega učenca 450 Din in za vsako šolo povpre-  
čno 75.000 Din na leto. Če vzamemo to šte-  
vilko za podlago, pridemo do sklepa, da se je v  
času od zedinjenja do danes izdalo za narodne  
šole 7.814.000.000 Din.

Število gimnazij v letu 1918-19 je znašalo 120  
z 42.700 učencev in 2.050 profesorjev. V letošnjem  
letu pa jih je 181 s 102.400 dijakih in 4800 profes-  
orjev. Število srednjih šol je naraslo za 61, število  
dijakov za 59.700, število profesorjev za 2750.

Pred zedinjenjem smo imeli na ozemlju naše  
države dve vseučilišči, eno v Belgradu, drugo v  
Zagrebu. Na vsakem je bilo troje fakultet. Sedaj  
imamo tri vseučilišča z 20 fakultetami s 885 pro-  
fesorji in 14.611 dijakih. V proračunu za l. 1935-36  
je za vseučilišča predviden izdelek v znesku  
67.261.000. Za vsakega dijaka izda država 4600 Din  
letno. Od zedinjenja pa do današnjega dne smo za  
vseučilišča izdali 842.5 milijona Din.

Iz teh podatkov izhaja, da so se visoke in  
srednje šole razvijale z enakim, če ne hitrejšim  
tempom kakor ljudske šole. Njihove zahteve po-  
stajajo čedalje večje. Danes imamo veliko število  
ljudskih šol v tesnih in nehijskih prostorih, v  
najetih poslopjih brez najvažnejših sredstev. Red-  
ke so gimnazije z normalnim poukom. V večini  
primerov sta v isti učilnici dnevno po dva oddelka.  
Zaradi prevelikega števila učencev je pouk skraj-  
šan. Podobno je stanje na mnogih fakultetah, kjer  
se dijaki bore za mesta.

Instituti so brez potrebnih sredstev in brez  
zadostnih dotacij. Po drugi strani pa postaja priliv  
učencev v srednje šole in na vseučilišča čedalje  
večji. Zato pa raste tudi število absolviranih sred-  
nješolcev in visokošolcev, ki ne morejo priti do  
kruha, kar povzroča hude posledice za njihovo  
duhovno, socialno in politično orijentacijo. Mislim,  
da sem s temi kratkimi podatki očrtal dovolj jas-  
no nenormalni potek sedanje srednješolske in vi-  
soškošolske izobrazbe. To vprašanje spada med

ljaviti te izpremembe. Seveda pa samo tam, kjer  
bo zanje uradna potreba.

Kot prvi govornik je nastopil Branko Ni-  
količ, član kluba JRZ. V svojem govoru je  
poudarjal važnost in potrebo izenačenja sodne  
zakonodaje. Ugotavljal je, da je v državi šest  
pravnih področij. Z izenačenjem zakonodaje se  
je pričelo takoj po zedinjenju, toda to delo se  
je pospešilo šele za časa šestojanuarskega re-  
žima. Kr. vlada dr. Stojadinovića sedaj nada-  
ljuje to delo. Govornik se nato obširno bavi s  
posameznimi zakoni, ki so bili izenačeni, ter  
predlaga, da bi bilo dobro, če bi kr. vlada vne-  
sila v novi predlog trgovinskega zakonika, ki se  
nabaja pred narodno skupščino, tudi pomorsko  
pravo. Predlaga, da bi bilo potrebno, da se v  
pravosodnem ministrstvu ustanovi odtsek za  
pravno terminologijo. Nadalje izjavlja, da se z  
novo zakonodajo z raznimi pravilniki in ured-  
bami ne bi smelo komplicirati sodne admini-  
stracije, kar velja posebno za sodno organiza-  
cijsko zakonodajo. Z raznimi pravilniki se samo  
komplicirajo posli na sodiščih. Govori za tem  
obširno o vprašanju sodstva sploh ter o sodni-  
škem stanu in naglašja, da bomo imeli dobre  
sodnike samo tedaj, ko bodo ti tudi v materi-  
jelnem oziru preskrbljeni. V imenu kluba JRZ  
izjavlja, da bo glasoval za predloženi prora-  
čunski predlog.

Naslednji govornik je bil bivši minister  
Dragotin Janković, član Narodnega kmeč-  
kega kluba. Uvodoma se je zelo obširno bavil  
z vprašanjem nacionalne zakonodaje, s kateri-  
m se bavijo skoro vse države. Pravi, da pri  
nas že od leta 1919 nimamo pravega sistema  
niti svojih zakonodajnih zbornikov. Pri nas pre-  
vladuje od leta 1919 pretežno avstrijska zaka-  
nodaja, proti kateri se govornik zelo ostro iz-  
raža. Tudi on govori o stalnosti sodnikov in  
pravi, da je stalnost teh pogojev za dobro pravo-  
sodje. Ugotavlja dejstvo, izjavlja tudi po-  
trebo, da morajo biti sodniki v vsakem oziru  
na mestu. Glasoval bo proti proračunu.

Naslednji govornik Gjorgije Marković poudar-  
ja, da se v nekaterih točkah strinja z izjavami  
svojega predgovornika. Tudi Marković se izjavlja  
za stalnost sodnikov.

S tem je bila lista govornikov izčrpana in je  
bila razprava o proračunu za pravosodno minist-  
rstvo v podrobnosti zaključena. Nato je bila pre-  
čitana postavka proračunskega predloga za pravo-  
sodno ministrstvo ter tudi amandement kr. vlade  
k proračunskemu predlogu za to ministrstvo, po  
katerem se za področje apelacijskega sodišča v  
Ljubljani poveča število sodnih pripravnikov na  
58 (doslej 28), število dnevničarjev pa na 25. Vse  
postavke proračunskega predloga, kakor tudi  
predloženi amandement so bile sprejete.

najbolj važna vprašanja naše prosvetne po-  
litike, ki ga bo treba čimprej rešiti. Rešiti pa  
ga je mogoče po mojem mnenju na eden iz nasle-  
dnih dveh načinov:

#### Osnovna smer vladne prosvetne politike

Ali, da omejimo nesorazmerno velik priliv  
učencev v srednje šole in na vseučilišča, da usta-  
vimo rapidno večanje obstoječih šolskih tipov in  
skušamo notranje delo v šolah izpopolniti,

ali pa moramo izvesti korenito reformo celo-  
kupnega našega šolstva s preorijentacijo ne samo  
šolskih tipov, temveč tudi njihove porazdelitve v  
posameznih krajih.

Pri reševanju tega vprašanja namerava kra-  
ljavska vlada izbrati t drugo pot, pot ustvar-  
janja novih šolskih tipov, ki bo pripravila našo  
mladino za take državljanske službe, ki jih sedaj  
izpopolnjujemo s tuji ali pa z amaterji. Kraljev-  
ska vlada želi dati naši državi takšno prosvetno  
in kulturno stopnjo, ki bo pospeševala njeno du-  
hovno in gmočno blagostanje. Zato bo skušala dati  
celokupni naši mladini in glede na stanovske in  
družabne razrede takšno šolsko izobrazbo, tako da  
bo lahko s svojim delom po svoji prirodni sposob-  
nosti in naklonjenosti pospeševala nacionalno ži-  
vljenje vsestransko. V tem oziru želi kraljevska  
vlada izvesti vse svoje delo na čisto demokratiških  
načelih.

#### Osnovne šole

Glede našega osnovnega šolstva moram žal,  
pribiti, da mreža ljudskih šol v naši državi še ni  
zadostno zgrajena. Ena osnovna šola pride po-  
vprečno na 29,37 km². Ugodnejše je razmerje v  
dravski ban. (18,82), savski (21,43), moravski (25,78)  
in dunavski (28,35), slabše pa v vardarski banovini  
(33,08), primorski (32,76), zetski (40,49), drinski  
(41,02) in vrbaski (43,73). Še slabše je razmerje,  
če vpoštevamo razmerje posameznih pokrajev. V  
mnogih okrajih ni več ko 4 šole (kladanski v drin-  
ski in kakančki v vardarski banovini). Iz teh po-  
datkov vidimo, da je mreža osnovnih šol v do-  
brem delu države še vedno zelo redka. Ker pa  
morajo po zakonu o ljudskih šolah graditi in vzdr-  
ževati nova šolska poslopja in šole občine, je  
malo verjetno, da bomo v kratkem zgradili vsaj  
približno normalno mrežo. Občine zaradi gospo-  
darske siske nikakor ne morejo graditi novih šol  
in ne morejo dati obstoječim šolam niti potrebnih  
sredstev za normalno delovanje. Redki so primeri,  
da občina izpolni svoj pravi šolski proračun. Po-  
gostli pa so primeri, ko šola ne dobi niti 10% v  
šolskem proračunu predvidenih kreditov, zato so  
mnoge šole brez učil, knjig in celo brez služab-  
niške postrežbe. Iz teh vzrokov je ogroženo pro-

vilno funkcioniranje osnovnih šol in njihov ob-  
stoj. Edina pot, da se to odpravi, bi bila prenos  
dolžnosti in vzdrževanja osnovnih šol na banske  
uprave, tako da se iz občinskih proračunov izbri-  
šejo šolski proračuni, banske uprave bi pa v svo-  
jih proračunih določile potrebne kredite za vzdr-  
ževanje osnovnih šol, s tem, da bi povečale vzdr-  
ževanje banovinske doklade. Tako bi se doseglo,  
da dobi vsaka šola potrebne kredite za vzdrže-  
vanje, in če bi se dohodki posameznih banovin ne  
mogli doseči v predvidenih zneskih, bi se primanj-  
kljaj vendarle lahko razdelil na vse šole enako, in  
se ne bi zgodilo, da šole v siromašnih občinah  
ostanejo brez vseh sredstev. Ta ukrep nikakor ne  
bi pomenil nove obremenitve prebivalstva, ker bi  
se s povečanjem banovinske doklade sorazmerno  
znižala občinska doklada, še več, racionalna raz-  
delitev kreditov iz banovinskih proračunov bi  
imela za posledico, da bi prispevek prebivalstva  
za narodne šole mogel biti znatno manjši kakor  
danes.

#### Vprašanje enotnih učbenikov

Vprašane enotnih šolskih učbenikov v osnov-  
nih šolah vse kraljevine se je že začelo in razpi-  
sani natečaj je sodeč po številu došlih rokopisov  
obrodil dobre rezultate. Razume se, da tudi ta  
akcija, ki je potekla iz najboljšega shrenljenja, da  
se po eni strani šolarjem da čim boljše in cenejše  
knjige, po drugi strani pa pomeni pouk v vsej  
državi, ni ostala brez ugovorov in protestov. Pre-  
pričan sem, da sem s svojo izjavo pred kratkim v  
dnevnikih listih ovrgel vse neupravičene pomisleke.

V notranji organizaciji osnovne šole je še  
zmerom odprto vprašanje obveznega osemenega  
šolanja, oziroma vprašanje višje narodne šole.  
Zakon o narodnih šolah iz leta 1929 je v tem po-  
gledu prinesel pozitivne določbe in zahteva za  
vse moške in ženske šolarje obvezno šolanje do  
14 let, vendar se je tej zakonski zahtevi ustreglo  
samo v tistih krajih kjer je že pred tem zakonom  
obstoja la višja narodna šola.

V začetku tega šolskega leta je bilo v vsej  
državi 112.000 šolarjev v višjih narodnih šolah, od  
tega števila pride 56.250 samo na dravsko bano-  
vino, 62.100 na dunavsko, primorsko in savsko ba-  
novino, to je na tiste kraje, kjer je bilo osnovno  
šolanje že pred letom 1929 podaljšano na osem  
ali šest let, med tem ko izkazujejo ostale banovine  
minimalno število 3780 šolarjev. v vrbaski in var-  
darski banovini pa sploh ni višjih narodnih šol.  
Vse shrenljenje, da se osnovno šolanje podaljša  
vsaj na šest let, je ostalo brez uspeha. Kraljevi  
šolski odbori ne predlagajo otvoritve višjih raz-  
redov narodnih šol, nego zahtevajo celo, da se že  
odprti oddelki zapro. Ni treba dosti dokazovati,  
da širilecno osnovno šolanje danes ne usreža  
več, ker otrok po končanem četrtem razredu  
osnovne šole ne dobi takoj zasluzka. V mestih  
so otroci siromašnih roditeljev, ki nimajo možno-  
sti za nadaljevanje šolanja v gimnaziji ali me-  
ščanski šoli, pa tudi tisti otroci, ki jih pri spreje-  
nem izpitu v srednjo šolo odklonijo, prepušteni  
ulici do 14. leta, ko lahko stopijo kol javenci v  
obr. Da se to zlo vsaj nekoliko popravi, se je  
moralo takšnim otrokom dovoliti, da se ponovno  
vpišejo v 4. razred osnovne šole. Zato ni moči iti  
preko tega vprašanja, pa čeprav bi se za otvo-  
ritev višjih razredov osnovnih šol, vsiljevali novi  
izdatki i državi i občinam, bo treba njihovo otvo-  
ritev vendarle forsirati, vsaj v mestih, in sicer od  
začetka prihodnjega šolskega leta, ko bodo zbrani  
potrebni podatki za posamezne kraje in izdan učni  
načrt in program za to vrsto šol.

#### Šolsko nadzorstvo

V notranjo organizacijo osnovnega pouka  
spada tudi pereče a doslej še neurejeno vpra-  
šanje šolskega nadzorstva. Ta služba zahteva po  
svojem značaju izbran kader posebnega strokovno  
izobraženih prosvetnih delavcev. Zato je prosvetno  
ministrstvo, ko se je lotilo poslopne ureditve tega  
vprašanja, izdalo pravilnik o nadzorniškem izpitu,  
obenem pa namerava v višjih pedagoških šolah v  
Belgradu in Zagrebu izvršiti takšno reorganizaci-  
cijo, da se bodo za izobrazbo bodočih šolskih  
nadzorikov odprli posebni oddelki.

#### Disciplinska sodišča za učitelje

Pripomniti imam še, da se mi v interes  
osnovne šole in njenih učiteljev zdi zelo po-  
trebna izprememba določb o disciplinskem raz-  
sojanju učiteljev narodnih šol. To je edina ka-  
tegorija državnih uradnikov, ki se za discipli-  
nske prestopke sodi brez formalnega sodišča  
zgolj z odlokom okr. načelnika. Tako imenovani  
disciplinski odbor ima samo značaj posvetoval-  
ne korporacije, njegova sodba pa ni obvezna  
za pravosodno ministrstvo. Hotel bi, da se di-  
sciplinsko razsojanje učiteljev vrši z neznačni-  
mi izpremembami po istih načelih kakor na-  
sproti uradništvu splošne državne uprave v  
dveh instancah: pred banovinskim disciplin-  
skim sodiščem in pred vrhovnim disciplinskim  
sodiščem pri prosvetnem ministrstvu. V tem po-  
gledu je predložen izpreminjevalni predlog za  
letošnji finančni zakon.

#### Stanje učiteljstva

Konec šolskega leta 1934-35 ni bila brez  
učitelja nobena osnovna šola, noben oddelok.  
Novo šolsko leto 1935-36 je prineslo 91 novih  
šol, ker so se pa razen tega odprli novi oddelki  
v že obstoječih šolah, je nastala potreba po no-  
vih učiteljih za 600 oddelkov. Razen tega je  
ostalo mnogo oddelkov brez učiteljev, ker so  
morali oditi po zakonskih določbah iz službe  
tisti učitelji, ki v predpisanem roku niso na-  
pravili praktičnega izpita. Več oddelkov se je  
izpraznilo z odhodom učiteljev v kadrovski rok.  
Z ostavko, upokojitvijo in smrtjo učiteljev.  
Tako izpraznjenih oddelkov je 516, kar zahteva  
skupaj z gori navedenimi 600 oddelki 1116 no-  
vih imenovanj. Da se izpopolnijo tako nastale  
vrzeli, je bilo treba imenovati nove moči. Pred-  
vsem so se vrnili v službo tisti učitelji, ki so  
poprej morali iti zaradi tega, ker niso napravili  
praktičnega izpita, in so ga šele naknadno po-  
ložili. Obenem so bili postavljeni tisti kandi-  
dati, ki so službo prekinili zaradi odslužitve

(Nadaljevanje na 2. strani.)

vojaškega roka, ali so pa takoj po končanem učiteljskem odšli na vojaško dolžnost. Skupaj smo imenovali 766 oseb, to je toliko, kolikor je bilo praznih proračunskih mest, neizpolnjenih je pa ostalo 350 praznih oddelkov, za katere po sedanjem proračunu ni kredita. Tako so prišli v službo vsi moški kandidati, izjemši 126, ki so absolvirali učiteljske junija 1935. Ni bilo pa moči ustreči prošnjam absolviranih učiteljskih pripravnic iz prejšnjih let. Njih število znaša 1450. V proračunskem predlogu za 1936-37 se zahteva kredit za 500 novih imenovanj, da bo ta kredit zadosten, se pa vidi že po tem, da bo treba takoj, ko bo proračun odobren, izpolniti 350 praznih oddelkov.

### Položaj na učiteljskih

Da se zavre naval kandidatov za učiteljske službe, zlasti kandidat, ki jih ni moči obdržati v osnovnih šolah po bolj oddaljenih krajih, je bilo treba v šolskih letih 1933-34 in 1934-35 ženskam popolnoma odreči sprejem v učiteljska, pri moških kandidatih se je pa zahteval odlični in pravdober uspeh pri nižjem tečajnem izpitu v gimnazijah.

V tekočem šolskem letu je na vseh učiteljskih število sprejemov v prvi razred omejeno na dve tretjini moških in eno tretjo žensk, in je zato število dijakov v učiteljskih padlo s 3712 (1612 moških in 2100 žensk) na 3322 (736 moških in 1586 žensk). Po dosedanjem številu dijakov od 2. do 5. razreda se sme pričakovati, da bo do konca šolskega leta 1935-36 prišlo postopno iz učiteljske 2000 učiteljskih kandidatov. Če se temu številu doda 1750 doslej prispelih prošelj, sledi, da bo za prihodnja tri šolska leta na razpolago 3570 kandidatov, to število bo pa popolnoma zadostno, da pokrije potrebe osnovnih šol tudi tedaj, če bi večje število današnjih učiteljev z upokojitvijo ali drugih razlogov zapustilo učiteljsko službo in če se bo naraščanje števila novih šol in oddelkov gibal v sedanjih mejah. Od šolskega leta 1939-40 bo število absolviranih kandidatov urejeno s številom sprejema v prve razrede učiteljske

### Srednje šole

#### Njih odnošaj do strokovnih šol

Podatke o številnem stanju gimnazij sem navedel v začetku tega ekspozice. Število učencev v gimnazijah raste hitro. V primeru s 93.700 dijakov na koncu prejšnjega šolskega leta se je v začetku t. l. vpisalo 101.600 dijakov, to je 8,3% več. Junija 1935 je napravilo sprejemni izpit in se vpisalo v prvi razred gimnazije 20.970 dijakov. Res, da je tudi število dijakov v meščanskih šolah pokazalo znaten porast, le v manjši meri kakor v gimnazijah, ter znaša število novih učencev meščanskih šol v tem šolskem letu 2500, to je 7% od lanskega števila. Vzrok temu velikemu navalu učencev in učenk v gimnazijah je ta, da današnji uradniški zakon vse nameščence in tudi strokovne osebe klasificira po številu absolviranih gimnazijskih razredov. Še pomembnejši razlog je pa v stanju narodnega gospodarstva, in mislijo stariši, da bodo svoje otroke najzanesljiveje preskrbeli, če jih spravijo v državno službo. Temu navalu učencev v gimnazijah se bo dalo najuspešneje priti do živega z odprtjem strokovnih šol, in sicer ne samo tehniških, obrtnih in kmetijskih, kakršne danes (čeprav v zelo neznatnem številu) že obstoje, nego tudi takih strokovnih šol, ki bodo svoje učence pripravljale za posebne poklice, za katere se učenci ne morejo pripraviti doma, temveč jih moramo pošiljati v inozemstvo, ali pa — na žalost se to mnogo pogostejše dogaja — kriti potrebo s klicanjem strokovnjakov iz tujine. Za primer bom navedel samo tiskarsko obrt, za katero nimamo ne ene posebne šole, temveč spravljamo na najboljše honorirana mesta tujce. Enako je tudi z drugimi panogami gospodarstva. Ker se tudi za te šole zahteva neka splošna izobrazba, širša kakor jo je dala osnovna šola, nastane potreba, da učenci, ki se bodo pripravljali za te poklice, poprej absolvirajo takšne šole, ki jih bodo usposobile, da bodo mogli z uspehom nadaljevati delo v strokovnih šolah in v praktičnih poklicih.

### Meščanske šole

Takšna vloga pripada prvenstveno meščanski šoli, ki ji je zato treba posvetiti posebno pozornost. Meščanskih šol industrijske smeri se ni moči niti misliti brez dobro urejenih delavnic, prav tako ne, kakor si ni moči misliti meščanskih šol kmetijske smeri brez vzornih posestev. Prosvetno ministristvo je pripravljeno ustreči vsaki finančni zadostni podprti zahtevi po otvoritvi nove meščanske šole. V prosvetnem svetu so že proučeni in odobreni novi učni programi za vse vrste meščanskih šol, izpremembe zakona o srednjih šolah in učiteljskih pa predvidevajo za zelo dobre in odlične učence meščanskih šol možnost prestopa v gimnazije in učiteljska, če bi uspešno napravili dopolnilni izpit.

Izvajanje zakona o srednjih šolah je pokazalo, da se v njem nahajajo nekatere vrzeli, zaradi katerih nekatere določbe niso jasno precizirane, druge pa so nezadostne za zagotovitev normalnega in zdravega šolskega življenja. Zato je prosvetno ministristvo v dogovoru z zastopniki profesorjskega društva izdelalo izpremembe in dopolnitve tega zakona. Te izpremembe prinašajo nekatere določbe s namenom, da bi te šole bolj ustrezale potrebam prebivalstva in da bi se čim bolj preplele s življenjem skupnosti. Posebno je upoštevano načelo izbire vrlih in za učenje sposobnih mladeničev. Sporazumno s univerzami se je izdelal zakonski načrt za ustanovitev pedagoškega zavoda z gimnazijo, televadnico na filozofskih fakultetah naših univerz. Ta zakonski načrt želi postaviti pedagoško izobrazbo profesorjev na solidno in dobro podlago, s čimer bi se profesorji zbor v nekaj letih popolnoma usposobili za uspešno delo na srednji šoli.

### Nova poslopja za srednje šole

Zelo težko vprašanje je gradnja zadostnega števila novih šolskih poslopij za srednje šole. Zaradi več kot dvojnega števila učencev in oddelkov v primeru s stanjem leta 1918 je mnogo šol preobremenjenih z velikim številom učencev in učenk. Redke so šole, kjer bi bilo popolnoma nova poslopja. Za zgled navedem, da ima gimnazija v Skoplju 1420 učencev s 33 oddelki, druga moška v Belgradu 1484 učencev s 32 oddelki, druga realna v Ljubljani 1716 učencev s 38 oddelki itd.

Gradnja novih šolskih poslopij in razširjenje starih je zelo pereča. Banske uprave, ki so po zakonu dolžne skrbeti za šolska poslopja, store vse, kar je v njihovi moči, toda splošna gospodarska kriza ne da, da bi storile vse, kar je potrebno. Proforsko osebe je kvalitativno in kvantitativno neprimerno boljše, kakor je bilo prva leta po vojni. Zadnji rodovi so dali lepo število zelo sposobnih profesorjev. Edino, proti čemur bi se

dalo kaj reči, je to, da dobe izobrazbo v pedagoškem in metodnem pogledu, kakor so jo dobili v strokovnih predmetih.

### Brezposelni diplomirani liložoli

Veliko skrb zadaja število diplomiranih študentov filozofije, ki čakajo, kdaj bodo prišli v državno službo. Danes jih je okoli tisoč. Če bi se postavilo zadostno število poslopij, in s tem dala možnost, da v oddelkih ne bo več dijakov, kakor je v zakonu predpisano, bi bila dana možnost, da se dober del teh kandidatov zaposli tudi v meščanskih šolah, ki nimajo zadosti profesorjev z absolvirano višjo pedagoško šolo.

### Vseučilišča

Danes obstajajo v državi tri univerze z 20 fakultetami in 14.611 študenti. K tem je treba dodati še gospodarsko trgovinsko visoko šolo v Zagrebu s 505 študenti. Od skupnega števila odpade največ študentov na belgrijsko univerzo, to je okrog 8000, nato na zagrebško okrog 5000 študentov. Največ so obiskovale pravne fakultete, na katerih študira 5800 študentov, zatem filozofske z okrog 3000, tehniške s 2100, medicinske s 1400 in poljedelsko-šumarske s 1180 študenti. Vse bogoslovne fakultete skupaj štejejo 713 študentov, veterinarska fakulteta v Zagrebu 542 študentov. Če se ti podatki primerjajo s stanjem v šolskem letu 1919-20, se vidi, da znaša letni prirastek študentov na vseučiliščih 750. Ta pojav je zelo jasn dokaz, kako se bo naša mladina izobraževala in šolati in gotovo bi s tem dosegla zelo lepe uspehe, ko bi mogli vsi diplomirani študenti postaviti svoje znanje v službo nacionalnega gospodarstva. Na žalost pa moramo leto za leto ugotoviti, da diplomirani študenti po pretežni večini zahtevajo zaposlitve v državni službi. Ker pa so ta mesta že vsa zasedena, se mora leto za leto ugotoviti vedno večja nezaposlenost diplomiranih študentov. Ta pojav ni osten neopažen in kakor znano se kraljevska vlada resno bavi z vprašanjem, kako zaposliti intelektualce.

### Preveč dijakov na univerzah

Za to vprašanje bi se naša najsmrečnejša rešitev, če bi se moglo naše gospodarstvo dvigniti in sanirati tako, da bi lahko absorbiralo tudi ta presežek nezaposlenih intelektualcev. Ker pa zahteva taka rešitev zelo mnogo časa, bo ministristvo prosvete pač v kratkem prisiljeno, da v sporazumu z vseučiliškimi oblastmi najde način, da se ta nepravilni dotok na univerze kanalizira. Doselej je bilo sprejemanje na univerze avtomatsko brez vsake kontrole nad študijsko voljo in sposobnostjo kandidatov, ki se posvečajo študiju na eni ali drugi fakulteti, in sta zato čisto čisto nastali razočaranje in materialna škoda.

Eden izmed načinov za pravilno ureditev tega vprašanja bi bil ta, da se pri sprejemanju študentov izvršijo stroge in resne izbire. Te izbire bi se opravljale z javnim izpitom, pri katerem bi morali kandidati dokazati, da imajo dovolj sposobnosti in znanja, ki se mora brezpogojno zahtevati za uspešen študij na posameznih fakultetah. Tak ukrep bi mnogo pripomogel tudi k sanaciji stanja na posameznih univerzah, dvignil bi vseučiliško delo, obenem pa bi se znatno zmanjšali izdatki po državnem proračunu. Kakor je znano, stane državo vsak študent letno po 4600 Din. Prihranke, ki bi se tako dosegli, bi bilo mogoče porabiti za gradbo vseučiliških zgradb, za dotacije posameznim znanstvenim ustanovam, brez katerih si uspešnega vseučiliškega dela ni mogoče zamisliti.

Skupni izdatki za visoke šole znašajo 77 milijonov 260.000 Din (osebni in materialni). Gotovo je, da ti izdatki niso neznatni, toda, če se upošteva dejstvo, da imajo vseučilišča v sebi posebej ta, da je treba za vseučilišča zgraditi posebej te zgradbe, da so posebne zgradbe potrebne za znanstvene inštitute, seminarje, knjižnice, je treba ugotoviti, da ti krediti dejansko niso zadostni. Kakor že zgoraj rečeno, bi se lahko to vprašanje rešilo z omejitvijo vsakoletnega dotoka študentov. Poleg tega pa je neobhodno potrebno, da se vseučilišča uredijo po dobro premišljenem načrtu, po katerem bi se pričele postopoma kriti najnujnejše potrebe, v prvi vrsti pa potreba po vseučiliških zgradbah in to tembolj, ker bi morale univerze zaradi normalnega prirastka prebivalstva kljub vsemu omejenemu sprejemanju študentov vendarle sprejeti gotovo število študentov.

### Srednje strokovne šole

Število srednjih strokovnih šol v državi je neznan, njih naloga pa je, da pripravijo strokovnjake za manjša gospodarska podjetja, ki po obsegu svojih obratov ne morejo zaposliti fakultetsko izobraženih strokovnjakov. Zato je treba sprejeti za tem, da se absolventi srednjih strokovnih šol takoj po dovršeni šoli neposredno zaposlijo mesto onih, ki sedaj zavzemajo ta mesta, čeprav imajo sianšo strokovno kvalifikacijo in namesto tujcev, ki jih je bilo treba priletniti zaradi primanjčkov naših strokovnjakov. Na drugi strani je znano, da skuša mnogo mladih ljudi zaradi svojih ambicij doseči fakultetno kvalifikacijo in tako nastaja nevarnost, da relativno veliko število absolvirancev srednjih strokovnih šol, posebno oni, ki takoj po dovršeni srednji strokovni šoli ne morejo najti zaposlitve, zahteva sprejem na univerzi. S tem pa bi se dotok na univerze le še povečal. Zato je treba vse te okoliščine resno premisliti, preden se to vprašanje definitivno uredi.

### Premalo veterinarjev

Pri gornji navedbi števila študentov na fakultetah, menim, da ni ostalo neopaženo, malo neobičajno dejstvo, da je število študentov na veterinarski fakulteti najmanjše, daleč manjše od števila študentov na ostalih fakultetah, to se pravi, skoro za 180 manjše, nego število študentov na teoloških fakultetah. Ta pojav bi bil povsem razumljiv v državi, z bogato razvito industrijo, a je absurden za naše razmere in za našo državo, v kateri živi preko 80% ljudi od kmetijstva in živinoreje. Posledica tako majhnega števila veterinarskih strokovnjakov se nepovoljno občuti pri delu za pobijanje živinskih kužnih bolezni, ki prizadevajo našemu gospodarstvu škodo, da gre v milijone dinarjev na leto. Vsa ta dejstva dokazujejo, da bi bilo treba v naši državi ustanoviti še eno veterinarsko fakulteto. Zgradila bi se v Belgradu, ker je baš v vzhodnem delu naše države živinoreja najbolj razvita in se baš v teh krajih najbolj občuti pomanjkanje veterinarskih strokovnjakov.

Poleg vseučilišč imamo v naši državi tudi specialne znanstvene zavode, kakor so centralni geološki inštitut v Belgradu, geofizični zavod v Zagrebu, astronomski observatorij v Belgradu, seizmološki zavod v Belgradu, meteorološki observatorij v Belgradu, ornitološki inštitut v Ljubljani. Za vse te zavode so določeni po proračunskem načrtu za 1936—37 krediti, ne sicer v obsegu, kolikršen bi bil potreben. V prosvetnem ministristvu smo pripravili zakonske načrte o muzejih, o čuvanju starin, o javnih knjižnicah, o državnem arhivu in registraturi. V kratkem času pa stopi v

veljavno uredba o oceanografskem zavodu v Splitu.

Vse, kar je bilo rečeno o znanstvenih zavodih, velja tudi za one ustanove, ki so namenjene pospeševanju umetnosti. Njih delovanje bo znatno olajšano in pospešeno z uveljavljenjem dveh važnih zakonov, to sta zakon o umetniških šolah, in zakon o umetnišnem svetu, ki sta v načrtu že sestavljena in ju je strokovna komisija že pregledala.

V vsem navedenem smo v velikih potezah podali stanje prosvete in niene potrebe ter povedali, kakšne odredbe namrava izdati prosvetno ministristvo, da se odpravijo zapreke nadaljnjega normalnega delovanja. Prepričan sem, da ni ostalo neopaženo dejstvo, da kažejo vse prosvetne ustanove paralelno tendenco o napredku, česar se lahko samo veselimo, da pa postavlja to dejstvo na drugi strani nove zahteve napram državnemu proračunu. Sreameč po tem, da spravimo ti dve dejstvi v sklad, kakor je nujno potrebno, se na-dejam, da bom z določeno višino kreditov na eni strani dosegel, da ne zastane pravilni razvoj dela prosvetnih ustanov, na drugi strani pa, da bom ustregel našemu skupnemu prizadevanju, da se državni izdatki spravijo na pravo mero.

Za prosvetnim ministrom je govoril poslanec kluba vladne večine dr. Artur Mahnik. Izraža se proti pogostemu premeščanju dobrih učiteljev ter glede tega daje nasvet kr. vladi, naj bi se s posebnim zakonom uredila stalnost učiteljev. Govori tudi o destruktivni in podzemski akciji komunistov v državi ter poudarja, da vodi proti tej nevarnosti najodločnejšo borbo katoliška Cerkev. Da bi pa bila ta borba čim uspešnejša — pravi govornik — je treba dati veri v šoli ono mesto, ki ji pripada. V tem pogledu izjavlja: »Dajmo, da vera vrši ono od Boga dano poslanstvo, ki je posebno danes važno in ki kulminira v besedi: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Govori tudi o potrebi verske tolerance in nato preide na oprasanje kon-kordata ter naproša vse merodajne činitele, naj bi se koncordat kot meddržavna pogodba čimprej ratificiral. Glasoval bo za.

Za dr. Mahnikom je nastopil v imenu Narodnega kmetkega kluba Voja Gorgjevič. Predvsem je ostro kritiziral dejstvo, da je naša prosvetna politika zlasti poklanjala vso pozornost meatom, zanemarjala pa deželo. Ugotavlja žalostno dejstvo, da imamo po vseh srednjih šolah skoro izključno mestno dijaštvo. Kmetaka mladina, ki je v vsakem oziru najbolj zdrava, pa največkrat ne more obiskovati srednjih šol. Kritizira tudi vodstvo naše prosvetne politike. Glasoval bo proti.

## Hodža vabi rimski blok

### Gospodarska združitev uvod k politični

Praga, 3. marca. c. Gospodarski svet držav MZ je danes končal svoje delo. Zaključni seji je predsedoval zunanji minister dr. Kamil Krofta, seje pa se je poleg vseh delegatov udeležil tudi ministrski predsednik dr. Milan Hodža. Zunanji minister dr. Kamil Krofta se je najprej zahvalil vsem delegatom za njihovo delo, nato pa je bil podpisan protokol, ki obsega podrobnosti za delo na gospodarskem polju med državami MZ tekom prihodnjega leta. Zunanji minister je v svojem govoru omenil, da se je to delo gospodarskih konferenc zelo dobro obneslo, saj se je izvoz iz Jugoslavije in Romunije v CSR za 50% povečal.

Nato je govoril predsednik vlade dr. Milan Hodža, ki je podal daljšo načelno izjavo. V tej izjavi je rekel med drugim, da je treba Srednjo Evropo vzeti kot celoto tedaj, če so omogoči sodelovanje med državami MZ in državami rimskega protokola. Najti moramo zanesljiva sredstva za zblizevanje med obema blokoma. Ko bo sporazum med njima dosežen, se morajo šele začeti pogajanja z ostalimi velesilami. To zblizevanje pa mora biti izvedeno kolektivno od vse Male zveze. Če bi države rimskega protokola podvezle iniciativo za sodelovanje z državami Male zveze, potem bo Mala zveza s vsem veseljem svoje dele zvezala z njimi v celoto. Mi še enkrat poudarjamo, da brez MZ in rimskega protokola, brez Nemčije in brez velesil ni mogoče gospodar. konsolidirati Srednjo Evropo.

### Rimska konierenca 17. marca

Rim, 3. marca. c. Danes je bila seja vlade pod predsedstvom Mussolinija. Na tej seji je oporočil Mussolini, da se bo od 18. do 20. marca v Rimu vršila konferenca vseh predsednikov vlad in zunanjih ministrov držav rimskega protokola. Mussolini je rekel, da se bo na tej konferenci govorilo o predlogih, ki so bili zadnji čas na dnevnem redu za ureditev Srednje Evrope. Mussolini je rekel, da je rešitev Srednje Evrope brez Italije nemogoča, rimski protokol pa je v dveh letih obstoja dobro dokazal, kaj lahko napravi za gospodarski dvig svojih držav.

Rim, 3. marca. c. Ko je Mussolini na današnji ministreki seji poročal o predlogih za rešitev srednjeevropskega problema, je rekel, da je nekdo v Parizu hotel izriniti Italijo od reševanja tega problema. Pri tem pa je Mussolini poudaril, da ni bila Francija tista, ki je hotela izločiti Italijo.

Rim, 3. marca. Tukajšnji politični krogi trde, da bo avstrijski kancelar dr. Schuschnigg kmalu obiskal Rim. Dan njegovega prihoda še ni določen. Poudarja se, da se 17. marca zaključuje drugo leto rimskega pakta, ki je bil sklenjen med Avstrijo,

Ljubljana, 3. marca.

Davi ob pol 5 je umrl g. Ivan Dobnikar, strogar v Polakovih tovarni v Ljubljani, star 84 let. — Pogreb bo v četrtek ob 4 popoldne.

Dunajska vremenska napoved: Malo sprememb, temperatura bo še nekoliko vzrastle.

## Zahvala

Podpisana se zavarovanju KARITAS iskreno zahvaljujem za takoj izplačano dvojno zavarovano vsoto ob smrti mojega moža, ki je postal žrtev avtomobilske nesreče v nedeljo, dne 1. marca letos. Zavarovan je bil komaj 5 mesecev. — Zavarovanje Karitas vsem priporočam.

Ljubljana, dne 3. marca 1936.

Usar Amaliya I. r.

Kot zadnji govornik se je prijavil k besedi Stevan Simić, poslanec JRZ. Tudi ta je izjavil, da bo glasoval za proračun.

Skupščina je prešla na glasovanje ter so bile vs epostavke iz proračunskega predloga prosvetnega ministristva sprejete v podrobnostih obenem s amandamenti, ki jih je predložila kr. vlada. Amandement med drugim določa, da se v postavki za vseučilišče v Ljubljani, kjer je pozicija »18 rednih profesorjev itd.«, mora glasiti: »18 rednih profesorjev 2.-III/1, 3.-III/2 in 13.- IV/1c. Pozicija »2 knjižničarja itd.« se mora glasiti: »2 knjižničarja V.I.c. Nadalje je treba spremeniti: »4 kontraktualni profesorji itd.« v »4 kontraktualni profesorji: 2 profesorja in 2 asistenta.

S tem je bil dnevni red današnje seje izčrpan ter je predsednik Čirič ob pol 3 zaključil sejo, prihodnjo pa sklical za petek, dne 6. marca, z dnevnim redom: pretes proračunskega predloga za zunanje, notranje in finančno ministristvo.

### Prihodnji terek konec debate

Proračunska debata bo v Narodni skupščini končana v torek, dne 10. t. m. Proračunska debata se bo vršila v podrobnostih v sledečem redu: V petek, dne 6. t. m. se bodo pretresali proračunski predlogi za finančno, zunanje in notranje ministristvo; v soboto, dne 7. t. m. se bo proučil proračunski predlog za ministristvo za vojsko in mornarico, za gradbeno ministristvo, za prometno ministristvo in za ministristvo za pošto, brzojav in telefon. V ponedeljek, 9. t. m. bo proračunska debata za kmetijsko ministristvo, za ministristvo za trgovino in industrijo, za ministristvo za gozdo in rudnike, za ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje in za ministristvo za telesno vzgojo naroda ter rezervni krediti. V torek, 10. marca se bo pretresal proračunski predlog državnih dohodkov iz finančnega zakona. Jutri in pojutrišnjem Narodna skupščina zaradi muslimanskih praznikov ne bo zasedala.

Italijo in Madžarsko. Dr. Schuschnigg bo nato obiskal Budimpešto 30. marca. Nedavni obisk zunanje ministra Berger-Waldenega v Firenci in njegovi razgovori s Suvichom dokazujejo, da vse države nadaljujejo politično linijo, ki je bila dogovorjena v Rimu. Pred tem pa bo Starhemberg odpotoval v Rim, da pripravi vse za obisk dr. Schuschnigga. Bajje pride lakrat v Rim tudi češkoslovaški ministarski predsednik dr. Hodža.

### V Ženevi

#### Preloženo za teden dni

Ženeva, 3. marca. c. Komaj se je začelo zasedanje v Ženevi in že je odloženo zopet za teden dni. V zvezi z večerajšnjim sklepom se je sestel danes ob 15.50 odbor trinajstoričar, da razpravlja o francoskem predlogu, in je soglasno sprejel tole resolucijo:

»Odbor trinajstoričar, sledeč navodilom, ki jih je dobil od sveta ZN v seji dne 13. decembra, poziva rimske vlado in vlado v Addis Abebi, da naj začeta obe vladi takoj pogajanja za konec sovražnosti v okviru ZN. Odbor trinajstoričar se bo sestel 10. marca, da prouči odgovore obeh vlad.«

Resolucija je bila takoj odposlana v Rim in Addis Abebo. Jutri odpotujejo iz Ženeve že Flamin, Paul Boncour in Eden.

### Z abesinskih bojišč

London, 3. marca. b. Britanski dopisniki poročajo iz Asmare, da je po porazu armade rasa Kase in rasa Sejuma ostala v Abesiniji na severni fronti samo še vojska neguša, ki je sestavljena od enega bataljona cesarske garde in pa od redne vojske. Neguševa vojska šteje okrog 40.000 mož. To naj bi bila zadnja obramba proti skoraj 400.000 Lahom, ki so tehnično sijajno opremljeni in do zob oboroženi. Na skrajnem severnem krilu Abesinije je še ena manjša armada, toda ta je sestavljena od nerednih čet, slabo organizirana in slabo opremljena. Britanski poročevalci ponovno potrjujejo, da je bil ras Kasa ubit, samo ni še znano, če je izvršil samoumor, ali ga je zadel drobec bombe. Glede rasa Sejuma pa nihče ničesar ne ve, niti kje je in kaj se godi s njim.

V londonskih političnih krogih se po poročilih iz Asmare svedeli, da sta od petih abesinskih armad ostali samo še dve. Vojska, ki se nahaja v pokrajini okrog mesta Dessie, je prvotno in dobro oborožena in šteje 40.000 mož. 80.000 mož, ki so pod poveljstvom rasa Našibuja, se upira v okolič Hararja, napredovanju četam generala Grazianja. 20.000 vojakov na severnem bojišču ima še ras Imru, v državi pa je še mnogo velikih rezerv, ki doslej še niso bile izkoriščene.

Belgrad, 3. marca. m. Za četrtek popoldne ob 5 je sklicana seja ministrskega sveta, na kateri se bodo pretresali amandmani, ki jih bo predložila kraljevska vlada Narodni skupščini.

Strti neizmerne žalosti javljamo tužno vest, da je odšla v večnost po plačilo Vsemogočnega za vso njeno veliko ljubav, ki nam jo je izkazala borec se s trdotami življenja, naša srčno ljubljen mama, babica, teta, tašča in svakinja, gospa

**Jvana Lenček roj. Debevc**

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 5. marca 1936 ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Gajeva ulica št. 10, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 3. marca 1936.

Alojzij, sin, Mici, Beba, Puni, hčerke, in ostalo sorodstvo.